

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۲ آشتی رشد با ینگه دنیا

۶۳ کبک چه کسانی خروس می‌خواند؟

۶۳ مسابقه برای تولید

۶۴ بیلان منطقه

۶۵ القاعده بی‌قاعده

۶۵ معادله به هم خورد

۷۱ ابرقدرت سیاه

۷۱ زمین ناشناخته

۷۲ تحولات اقتصادی جهان در ۲۰۱۰

۷۳ تحولات سیاسی جهان در ۲۰۱۰

20

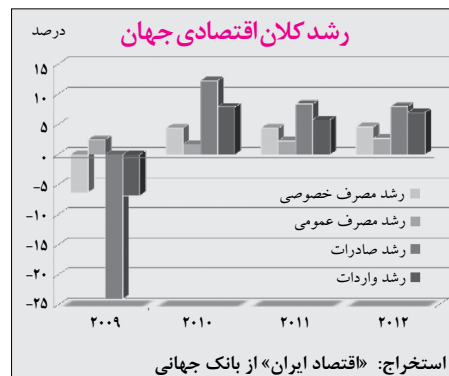
چشم‌انداز کلان جهان در سال ۲۰۱۱

رشد دست به عصا

اکثر کشورهای دنیا در سال جاری با رشد نسبتاً باثباتی مواجه‌اند، اما ریسک‌ها همچنان اثر گذار خواهند بود.

پس از کاهش شدید سرعت رشد اقتصادی در سال ۲۰۰۸ و رکود ۲۰۰۹، برآوردها حاکی از افزایش ۳/۹ درصدی محصول ناخالص داخلی (GDP) جهانی در سال ۲۰۱۰ هستند.

سرعت افزایش رشد کشورهای ثروتمند جهان (۶/۲ درصد) نسبت به کشورهای در حال توسعه (۵ درصد) در سال گذشته بیشتر بوده، اما نرخ رشد واقعی کشورهای در حال توسعه (۷ درصد) بیش از ثروتمندها بوده است. در نتیجه، کشورهای کم‌درآمد یا با درآمد متوسط، تقریباً در نیمی از رشد جهانی سال ۲۰۱۰ (۴۶ درصد) سهم داشته‌اند. بیشتر این رشد، ناشی از افزایش تقاضای داخلی در این کشورهاست.

GDP کاهش یافته و به حدود ۳/۷ درصد در سال ۲۰۱۲ خواهد رسید.

ریسک‌های پیش رو

همه‌گیر شدن رونق نسبی اقتصاد جهانی که بیشتر عناصر تقاضا را شامل شده، موجب شده است نگرانی‌ها از بروز رکود مجدداً از بین نروند. با این حال، این روند بهبود، در معرض ریسک‌های کوتاه مدت مهمی قرار دارد که می‌توانند آن را از مسیر خارج کنند.

بحران یورو: اولین ریسک مهمی که می‌تواند در کوتاه مدت، اقتصاد جهانی را تهدید کند، احتمال اختلال و سرایت بیشتر بحران بدهی‌های دولتی در حوزه یورو است. پس از آن که ایرلند به عنوان دومین کشور حوزه یورو، از اتحادیه اروپا و صندوق بین‌المللی پول، کمک‌های مالی خارجی دریافت کرد، نگرانی‌های بازار در مورد ثبات مالی حوزه یورو بار دیگر در ۳ ماهه پایانی ۲۰۱۰ تشدید شدند. تا به امروز هنوز آرامش کامل به بازارهای اروپایی بازنگشته است و این نگرانی وجود دارد که بخش‌های بانکی در دیگر بازارهای اروپا نیازمند حمایت مالی شوند.

نرخ بهره: مواضع بسیار متفاوتی که کشورهای در حال توسعه و ثروتمند در سیاست اقتصاد کلان خود دنبال می‌کنند، می‌تواند منبع دیگر ریسک‌های کوتاه مدت باشند. بسیاری از کشورهای در حال توسعه، شکاف تولید را از بین برده‌اند، در حالی که کشورهای ثروتمند همچنان با نرخ بالای بیکاری و GDP بسیار پایین‌تری نسبت به سطوح پیش از بحران اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کنند. فدرال رزرو و بانک‌های مرکزی اروپا، انگلستان، ژاپن و کانادا همگی نرخ‌های بهره خود را حداقل برای نیمه نخست سال ۲۰۱۱ در سطوح پایین، ثابت نگه خواهند داشت، در حالی که بانک‌های مرکزی بسیاری از بازارهای نوظهور بزرگ و تعداد

به هر حال، پیش‌بینی می‌شود رشد در هر دو گروه کشورهای ثروتمند و در حال توسعه در سال ۲۰۱۱ با کاهش مواجه شود. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهند رشد GDP جهانی در سال ۲۰۱۱ به ۳/۳ تا ۳/۶ درصد برسد که این میزان برای کشورهای ثروتمند ۲/۴ تا ۲/۷ درصد و برای کشورهای در حال توسعه ۶ درصد خواهد بود. این سرعت رشد، برای از بین بردن بیکاری و رکود اقتصادهای به شدت آسیب دیده ناکافی است. اقتصاد اتحادیه اروپا که بیشتر کشورهای آن به طرح‌های ریاضت مالی برای مبارزه با کسری بودجه روی آورده‌اند، تنها ۱/۶ درصد در سال ۲۰۱۱ رشد خواهد کرد. ژاپن نیز علیرغم پیشرفت‌های اخیر، در اوایل سال ۲۰۱۱ با رکود مواجه می‌شود و رشد آن در سال، به طور میانگین ۰/۷ درصد خواهد بود.

برای این که روند رونق اقتصادی ادامه داشته باشد، نیاز است از افزایش بیشتر جریان سرمایه به کشورهای در حال توسعه در سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۱۲ حمایت بیشتری صورت گیرد. به هر حال، روند تجارت ارز به علت سخت‌تر شدن سیاست‌های پولی در کشورهای پُر درآمد و افزایش نرخ بهره، کاهش خواهد یافت. در نتیجه، سرعت ورود سرمایه به کشورهای در حال توسعه، کمتر خواهد شد. به دلیل این که انتظار می‌رود GDP اسمی از رشد سریع‌تری برخوردار باشد (۱۰ تا ۱۲ درصد)، جریان سرمایه، به عنوان سهمی از

بسیار کمی از کشورهای توسعه یافته (مانند استرالیا و نروژ) همچنان نرخ بهره را افزایش خواهند داد. این اتفاق ممکن است دومین چرخه رونق-کساد (Boom-Bust Cycle) شدید را در میان تعدادی از کشورهای در حال توسعه به وجود آورد.

قیمت کالاهای مصرفی: قیمت کالاهای مصرفی همچنان در سال ۲۰۱۱ افزایش خواهد یافت. انتظار می رود در پایان سال ۲۰۱۱ قیمت اکثر کالاهای مصرفی ۵ تا ۱۰ درصد بیشتر از سطوح پایان سال گذشته باشد. این امر برای کشورهایی با جریان وسیع سرمایه و دیگر بازارهای نوظهور

که وارد کننده کالاهای مصرفی هستند مشکل ایجاد خواهد کرد و می تواند مانع روند افزایش رونق شود. در نهایت، این موضوع، برنامه کاهش فقر را در جهان با تهدید مواجه خواهد کرد. گفتنی است میانگین تورم ۱/۵ درصدی مصرف کننده در کشورهای توسعه یافته، چندان مشکل زا نخواهد بود، اما این نرخ در بازارهای نوظهور ۵/۵ درصد پیش بینی می شود.

جدال پکن-واشنگتن: بسیاری از کارشناسان، تنش های تجاری و ارزی میان آمریکا و چین و رقابت اقتصادهای شماره ۱ و ۲ دنیا را به عنوان یک ریسک

جهانی در سال ۲۰۱۱ شناخته اند. با این حال، مشخص نیست جنگ ارزی دیگری در سال ۲۰۱۱ شروع شود. در نهایت باید گفت که اقتصاد جهان در حال پیشروی به سوی رشدی با ثبات، البته با سرعتی کم است. در این شرایط، اقتصادهای پیشرفته، سال ۲۰۱۱ را با صرفه جویی طی خواهند کرد و در مقابل، بازارهای نوظهور که پیشتر رشدند، با خطر افزایش تورم روبه رو خواهند شد. اقتصاد جهانی باید در برابر هر دو نیرو مقاومت کند تا بتواند انتظارات رشد پیش بینی شده را برآورده نماید. ■

اقتصاد ۲۰۱۱ آمریکا

آشتی رشد با ینگه دنیا

افزایش قیمت نفت و رسیدن آن به بشکه ای ۱۰۰ دلار و بالاتر دانست که موجب افزایش قیمت بنزین در تابستان خواهد شد.

بهره‌وری، بلاي جان اشتغال!

این چشم اندازها برای پایین آوردن نرخ بیکاری آمریکا کافی به نظر نمی رسند. علیرغم این میزان رونق، نرخ بیکاری در سال ۲۰۱۱ همچنان بالا خواهد بود. از دسامبر ۲۰۰۹ تا نوامبر ۲۰۱۰ اقتصاد آمریکا تعداد ۱/۲ میلیون شغل ایجاد کرده، اما این تعداد در مقایسه با تعداد شغل هایی که تنها در ۲ ماهه نخست سال ۲۰۰۹ از دست رفته اند، با کمبود ۳۰۰ هزار شغل مواجه است و هر ماه ۱۵۰ هزار شغل مورد نیاز است تا افراد جدید وارد بازار کار شوند. البته رشد اشتغال در آغاز سال ۲۰۱۱ سرعت قابل توجهی یافته و نرخ بیکاری این کشور را از ۹/۸ درصد در سال گذشته، به ۹ درصد کاهش داده است. بیشتر پیش بینی ها حاکی از آن اند که بیکاری آمریکا در کل سال ۲۰۱۱ از این نرخ پایین تر نخواهد آمد. درست است که اقتصاد در حال رشد، اشتغال بیشتری ایجاد می کند، اما بسیاری از اقتصاددانان معتقدند نوعی تغییرات ساختاری در جریان است که بر اساس آن، شرکت ها به این راه حل رسیده اند که چگونه با نیروی کار کمتر، کار بیشتر انجام دهند. در نتیجه این اقدام، بسیاری از شغل ها برای همیشه حذف شده اند. به عبارت دیگر، این روزها رشد اقتصادی در آمریکا از ازدیاد بهره‌وری حاصل می شود تا اشتغال.

با در نظر گرفتن همه این شرایط و با این

که روند بیکاری همچنان بر احساس مردم در مورد اقتصاد و نحوه خرج کردنشان تأثیر گذار خواهد بود، آمریکایی ها سال ۲۰۱۱ را با وضع مالی بهتری پشت سر خواهند گذاشت. تمایل مصرف کننده در این کشور معیار سنجش مهمی محسوب می شود. آمارهای اولیه از میزان خرده فروشی در ماه دسامبر نشان می دهند که آمریکایی ها کم کم سر کیسه را شل کرده اند و در مورد آینده مالی خود به احساس امنیت بیشتری رسیده اند. ■

پیش بینی ها نشان می دهند سال جاری برای ایالات متحد - کم و بیش - سالی نکو است.

رشدی ۲ برابر این میزان مورد نیاز است.

توانگری اقتصاد آمریکا

به طور کلی، دلایل دیگری برای خوش بین بودن نسبت به آینده اقتصاد آمریکا وجود دارند. اول این که دولت، نرخ مالیات را حداقل تا ۲ سال آینده و قبل از انتخابات ۲۰۱۲ افزایش نخواهد داد - حتی اگر بسته ریاضت مدارانه ای

برای کاهش کسری بودجه ارایه شود. همچنین تورم مشکلی جدی در سال ۲۰۱۱ برای این کشور نخواهد بود. با آن که افزایش گاه و بی گاه قیمت ها ادامه خواهد یافت و انرژی و غذا، بخش های آسیب پذیری به شمار می روند، اما سطح کلی قیمت ها در آینده نزدیک افزایش نخواهد یافت. تنها مشکل را می توان

سقوط آزاد اقتصاد آمریکا پس از تقریباً ۳ سال متوقف شده و اقتصاددانان، سال ۲۰۱۱ را سال خوبی برای این کشور پیش بینی کرده اند. شاید اقتصاد آمریکا اکنون در مسیر درستی حرکت نمی کند، اما از حرکت در مسیر اشتباه هم باز ایستاده است. با این حال، روند کند بازگشت رونق اقتصادی همچنان ادامه خواهد یافت و ایالات و دولت های محلی همچنان با کسری بودجه جدی روبه رو خواهند بود.

علیرغم اثرات مستقیم طوفان بحران بدهی اروپا، اعمال قوانین جدید بر بخش مالی، نرخ بالای بیکاری، اثرات ماندگار رکود مسکن و انبوهی از چالش های دیگر در آمریکا، اقتصاددانان این کشور، رشد اقتصادی را در

محدوده ۳ درصد برای سال ۲۰۱۱ پیش بینی کرده اند و حتی معتقدند در خوش بینانه ترین حالت، این نرخ به ۴ درصد خواهد رسید. این چشم انداز که در مقایسه با ۳ سال گذشته بسیار مثبت به نظر می رسد، در حالی جلب توجه می کند که منابع دیگری همچون بانک جهانی و اکونومیست، رشد اقتصادی آمریکا را در سال ۲۰۱۱ به ترتیب ۲/۸ و ۱/۵ درصد پیش بینی کرده اند. علاوه بر آن، نرخ ۳ درصد در شرایط عادی چندان بد نیست، اما برای اقتصادی که در حال خروج از رکود می باشد،

چشم انداز ۲۰۱۱ قاره آمریکا

کشور	رشد (درصد)	تولید ملی (میلیارد دلار)	تورم (درصد)	جمعیت (میلیون نفر)	تولید سرانه (دلار)
آمریکا	۱/۵	۱۴,۹۹۶	۱/۰	۳۱۲/۳	۴۸,۰۱۰
کانادا	۲/۱	۱,۶۱۶	۱/۸	۳۴/۳	۴۷,۰۷۰
مکزیک	۳/۰	۱,۱۱۹	۴/۰	۱۱۳/۸	۹,۸۳۰
برزیل	۴/۵	۲,۰۵۲	۴/۴	۱۹۴/۹	۱۰,۵۳۰
کوبا	۳/۷	۶۱	۵/۴	۱۱/۲	۵,۴۰۰
ونزوئلا	-۲/۵	۲۱۵	۴۰/۳	۲۹/۱	۷,۳۷۰
آرژانتین	۴/۰	۳۷۵	۱۳/۷	۴۰/۹	۹,۱۶۰

استخراج: «اقتصاد ایران» از اکونومیست